

MATANAEV

Ročník VII.

22. 2. 2025

Číslo: 13

PRVÁ PÔSTNA NEDEĽA

R.: Zmiluj sa, Pane, lebo sme zhrešili.

Mt 4, 1 - 11

Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol.

Tu pristúpil pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Boží Syn, povedz, nech sa z týchto kameňov stanú chleby.“

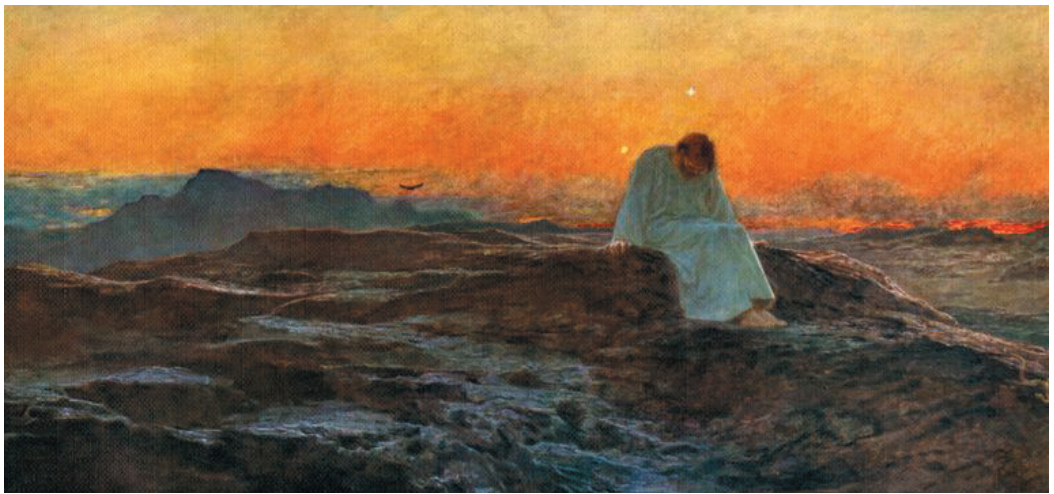
On odvetil: „Napísané je: ‚Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.‘“

Potom ho diabol vzal do svätého mesta, postavil ho na vrchol chrámu a vravel mu: „Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, veď je napísané: ‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe a vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.‘“

Ježiš mu povedal: „Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.‘“

A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu a vravel mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predomnou a budeš sa mi klaňať.“ Vtedy mu Ježiš povedal: „Odíď, satan, lebo je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.‘“

Tu ho diabol opustil a prišli anjeli a posluhovali mu.

Už tradične sa krátko po začiatku štyridsaťdňového pôstneho obdobia konfrontujeme so štyridsiatimi dňami Ježišovho pôstu a pokúšania na púšti. Túto epizódu zo začiatku Kristovho verejného pôsobenia nám zachytili synoptickí evanjelisti. Matúšova a Lukášova verzia pritom rozširuje Markovo stručné podanie o tri konkrétne diablove pokúšenia.

Číslo 40 v časovom zmysle patrí v Starom zákone medzi časté vyjadrenie obdobia skúšky a prípravy na niečo výnimočné. Medzi najznámejšie príklady patrí 40 rokov putovania Izraelitov po púšti, 40-dňový pobyt Mojžiša na vrchu Sion a rovnaký čas putovania Eliáša na rovnomennú horu. Práve tieto tri udalosti by som tu chcel použiť ako prirovnanie k jednotlivým pokúšeniam, ktorými bol vystavený Kristus.

Najprv je však dôležité vysvetliť termín pokúšanie , ktoré v Biblii nemá iba démonické zafarbenie. Diablova (satanova) úloha ako toho, ktorý pokúša, sa objavila až v poexilovej dobe. Dovtedy tým, kto pokúšal/skúšal, bol Boh. Na takéto „dopustenie“ pokúšenia sa teda dá pozerať nie ako na snahu o niečí pád, ale ako na test osobnosti. Koniec koncov, ako to možno vidieť u Jóba, pokúšiteľ nemá neobmedzenú moc, ale musí sa podriaďiť Božej vôli.

Nehostinnosť púšte tvorí prostredie pre prvé Ježišovo pokušenie „nasýtiť sa“ ktoré opakovane zakúšali aj putujúci Izraeliti. Na rozdiel od „Božieho Syna“ však Izrael (tiež často predstavovaný ako Boží syn) zlyháva. Aj napriek tomu, že na reptanie ľudu Boh odpovedá darom manny, sťažnosti neprestávajú a ústia dokonca do otvoreného prejavu nevďačnosti. Túžba po chlebe tak zatienila potrebnejšiu túžbu po Božom slove.

Druhé Kristovo pokušenie mení scénu a obaja diskutujúci protagonisti sa nachádzajú „na vrchole chrámu.“ Doslova sa hovorí o „krídelku“ chrámu, čo môže poukazovať na nám dnes neznámy architektonicky prvok budovy, alebo tiež na citovaný Žalm 91 a Božie ochranné krídla. Obsah diablovej provokácie je prinútiť Ježiša pozeráť sa úzko na svoje postavenie bez vzťahu a dôvery voči nebeskému Otcovi.

Ide o pokušenie „pokúšať Boha.“ Vzbudzujú ho pochybnosti, či sa o nás naozaj niekto stará, či je nás Boh schopný zachrániť z nebezpečenstiev. To možno v istom zmysle badať u Eliáša. Na sklonku svojho pôsobenie, kedy už stráca sily a dokonca si žiada zomrieť je posilnený anjelom a pozvaný putovať 40 dní k vrchu Horeb (Sinaj). Tam na Božiu otázku: „Čo tu robíš, Eliáš?“ odpovedá vyčítavým a trpkým tónom: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupcov! Ved' synovia Izraela opustili tvoju zmluvu, tvoje oltáre zborili a tvojich prorokov pobili mečom! Ja sám som ostal, za mojím životom však sľedia, chcú mi ho vziať.“ Boh na to priamo nereaguje a poveruje ho novými úlohami. Tým Eliášovi pripomína, že úspešnosť poslania nestojí na prorokovi, ale na Ňom. Aj napriek zdanlivým nezdarom niet dôvodu na pochybovanie alebo pokúšanie Boha.

Posledná diablova ponuka pre Krista sa týka svetovlády. Na oplátku od neho chce, aby sa mu poklonil. Pokušeniu modloslužby, resp. nesprávneho uctievanie Boha, Izraeliti podľahli na záver 40-dňového „pôstneho“ pobytu

Mojžiša na vrchu Sinaj, keď od Pána prijímal Zákon. Poznáme ho ako rozprávanie o zlatom teľati. Po opise morálneho pádu ľudu sa prekvapivo stáva predmetom následného „pokušenia moci“ samotný Mojžiš.

Od rozhorčeného Boha dostáva ponuku, aby jeho potomstvo nahradilo vyvolený národ, ktorý mal byť za trest vyhladený. Na rozdiel od svojho brata Árona a súkmeňovcov sa Mojžiš prejaví ako muž plný pokory a rozvahy. Začne za vinníkov prosiť a odvtedy sa považuje za „nebeského“ zástancu Hebrejov pred Bohom.

Tak v čase pred Kristom, ako aj po ňom, mnohí zakúšajú pokušenia rôzneho druhu. Tam, kde viacerí padli, Kristus ostáva stáť a istým spôsobom napráva to, čo sme v našej slabosti pokazili. To nás povzbudzuje, že v kráčaní životom (nielen počas 40-tich dní pôstnej doby) sa v pokušeniach môžeme spoľahnúť na toho, ktorého neobľafol ani diabol citujúci Sväté písmo.

